

Sahlgrenska akademien

VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Avdelningen för samhällsmedicin och folkhälsa/Allmänmedicin vid institutionen för medicin

Inför kursseminarium 9, peer-to-peer, på kursen Forskningsmetodik - en introduktion 8 hp (kurskod MFM330).

Gäller också för er som går litteraturspåret utan högskolepoäng

Seminarier som det förestående brukar betyda mycket för att de olika bitarna från kursen ska falla på plats. Vi kommer att diskutera de projektplaner/litteraturöversikter som ni arbetat fram under kursens gång. Samtliga kursdeltagare kommer att delas in i seminariegrupper. Alla ska ha läst och granskat alla projektplaner/litteraturöversikter inom gruppen och vara beredd att reflektera på vilken som helst av dem. Den som skrivit projektet (respondenten) börjar med en muntlig presentation av sin projektplan/litteraturöversikt i ca 5 respektive 10 minuter. Därefter följer kommentarer från opponent (utses vid grupptillfället), övriga deltagare och seminarieledare. Sikta på att varje projektplan/litteraturöversikt får ca 40 respektive 45 minuter totalt av tiden i gruppen. Fundera över och anteckna styrkor och svagheter med varje projektplan/litteraturöversikt (se anvisningar nedan).

När du kommenterar projektplanerna/litteraturöversikterna så gör det utifrån forskarens perspektiv, snarare än klinikerns. Ämnena i de olika projektplanerna/litteraturöversikterna är i och för sig intressanta, men eftersom det här är en övning i att tillämpa era kunskaper i forskningsmetodik så ska diskussionen fokusera på den föreslagna undersöknings-metodiken. När du granskar andras projektplaner/litteraturöversikter så ställ dig frågorna nedan. Skriv ner dina kommentarer kort så att respondenten kan ta med sig dessa och reflektera över dina kommentarer och förändringsförslag. Respondenten ska till kursseminarium 11, då projektplanen/litteraturöversikten examineras, presentera sin färdiga projektplan/litteraturöversikt och argumentera över de förändringar som tillförts.

Vad var bra med den här projektplanen/litteraturöversikten? Det är viktigt att börja nämna det som var bra! Hittar du inget som var bra? Detta är mycket sällsynt, mer troligt att du inte riktigt ser de positiva detaljerna. När du går vidare i diskussionen kan du utgå från nedanstående frågor.

- A. Presenteras det problem som det här projektet ska försöka lösa?
- B. Framgår det varför det är ett viktigt problem? En vanlig fallgrop är att detta är så självklart för författaren att denne glömmer skriva ner så att andra kan förstå varför detta är viktigt.
- C. Framgår det vad andra gjort för att försöka lösa problemet? Är det rimligt och anta att andra redan har löst problemet? Vad återstår att ta reda på? Beskriver författaren i klartext att detta problem fortfarande är olöst eller förbigås detta med tystnad?
- D. I ljuset av vad andra redan gjort, framgår det varför just det här projektet behöver göras?
- E. Kan du av metodbeskrivningen förstå vad författaren planerar att göra? Om du inte kan det är du förmodligen i gott sällskap och behöver inte skämmas. Våga ställa frågor om du tycker att metodbeskrivningen är svår att förstå!
- F. Har författaren valt den ansats/metodik som passar bäst för att uppfylla det syfte som anges? Bestäm dig för om den projektplan du ska granska beskriver ett projekt som

använder empirisk-atomistisk (kvantitativ) eller empirisk-holistisk (kvalitativ) metodik. Om det är en empirisk-atomistisk (kvantitativ) metodik, är det en interventionsstudie eller ej? Granska sedan metodikavsnittet enligt tabellen nedan:

	<i>Empirisk-atomistiska (kvantitativa) projekt</i>	<i>Empirisk-holistiska (kvalitativa) projekt</i>
	<i>Epidemiologiska studier = Icke interventionsstudier</i>	<i>Experimentella studier = interventionsstudier</i>
Urval	Beskrivs hur patienter väljs ut? Verkar urvalet rimligt med tanke på de man sedan vill tillämpa resultatet på? Verkar antalet rimligt? Beskrivs hur man kommit fram till antalet?	Beskrivs hur informanter/patienter väljs ut? Finns beskrivet en tanke med att exempelvis åstadkomma variation? Verkar urvalet rimligt?
Grupper	Är gruppen som studeras rätt vald för att passa till syfte och frågeställningar?	Vid eventuell gruppindelning går det att förstå hur grupperna indelas? Är det en bra indelning? Blir grupperna jämförbara? Finns i gruppindelningen ett systematiskt fel? Vid randomisering till flera grupper är det ett bra randomiseringsförfarande?
Vilka variabler analyseras?	Vilken variabel (vilka variabler) räknas analytisk statistik på? Är det rätt variabler?	Vilken variabel (vilka variabler) räknas analytisk statistik på? Är det rätt variabler? Räknas statistiken vid eventuell gruppjämförelse på sista mätningen eller på förändring över tid? Vilket är mest adekvat?
Hur analyseras data?	Har författaren beskrivit vilken statistisk metod som ska användas? Är valet av statistisk metod rimligt? Finns andra alternativ? Om inget sägs om val av statistisk metod fråga och be författaren göra en gissning.	Har författaren beskrivit vilken metod data ska analyseras med? Är valet rimligt? Finns andra alternativ?

G. Om du inte förstår metodbeskrivningen så säg det (du är troligen i gott sällskap). Om du tycker att du förstått det mesta i metodbeskrivningen gå då tillbaka till syfte/frågeställningar. Kommer detta projekt att uppfylla allt i syftet och svara på alla ställda frågeställningar? Vilka frågeställningar som angetts i projektplanen kan detta projekt inte svara på? Finns värderingsfrågor som inte är direkt vetenskapliga frågeställningar? Passar syfte/frågeställningar ihop med det som sedan görs i

projektet?

- H. Vid ett projekt med empirisk-atomistisk (kvantitativ) metodik fråga dig alltid för vilka kan resultaten komma att användas. Vilken är den bakomliggande totala populationen? Är den undersökta gruppen (=stickprovet) representativ för den bakomliggande population där resultaten kan komma att tillämpas? Detta är en viktig fråga!
- I. **Vid en litteraturöversikt**, fundera över vilken typ av litteraturöversikt författaren har valt (design) och om detta gjordes innan översikten påbörjades. Är urvalsstrategin väl beskriven? Hur många och vilka databaser har författaren valt att söka i? Vilka inklusions- och exklusionskriterier har använts? Är författarens valda söktermer relevanta för att kunna fånga det som publicerats i ämnet? Har två oberoende författare gjort studieurval och dataextraktion? Finns förteckning över inkluderade och exkluderade studier? Har författaren bedömt den metodologiska kvaliteten och redovisat den? Finns flödesschema över urvalsprocessen? Presenteras ingående studier (karaktäristika och resultat) i tabell och/eller text? Har författaren tagit hänsyn till studiekvalitet vid formulering av slutsatser? Innehåller diskussionen en summering av resultaten, en diskussion av översikten i relation till tidigare forskning samt styrkor/svagheter med både översikten och ingående studier? Har eventuella intressekonflikter angetts? Titta även på bedömningsmallen för litteraturstudier samt PRISMA och ta upp punkter som behöver diskuteras.
- J. Titta i referenslistan. De flesta referenser bör vara från internationella vetenskapliga tidskrifter. Är ingen referens från vetenskapliga tidskrifter? Enbart referenser till översiktsböcker räcker inte om man ska publicera sina resultat i en vetenskaplig tidskrift. Fundera på om några av referenserna är otillförlitliga (exempelvis kan nämnas att "supplement" i en tidskrift ibland är att betrakta som betald annonsplats). Är referenserna rimligt aktuella (eller är det bara mycket gamla referenser)? Om det bara är ett fåtal referenser tror du det finns fler relevanta referenser om man gör en riktig sökning? (Du som opponerare behöver inte själv göra den "riktiga" litteratursökningen men ställ gärna frågan till författaren).
- K. Verkar tidplan och kostnads kalkyl rimliga?
- L. Finns det etiska problem med detta projekt? Exempel: Får man jämföra med placebo om bra behandlingar finns?

Om du tycker att din egen projektplan/litteraturöversikt inte verkar perfekt nu när du läst igenom ovanstående frågor/kriterier så är det ändå ingen fara på taket. Den perfekta projektplanen/litteraturöversikten är förmodligen inte skriven ännu och ingen kräver att din ska vara den första. Mål och ambition med projektseminarierna är också en intressant, lärorik och rolig diskussion.